

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

- Ο τίτλος του Κειμένου 1, «Οικογένεια σε κρίση», ελλειπτικός και ονοματοποιημένος, είναι άμεσα συνυφασμένος με το θέμα του, την κρίση που βιώνει η ελληνική οικογένεια. Υπηρετεί τόσο τον πληροφοριακό όσο και τον ρητορικό του ρόλο, καθώς συνοψίζει εύστοχα το περιεχόμενο του κειμένου, προαναγγέλλοντας ταυτόχρονα το επίσημο και απρόσωπο ύφος του.
- Ταυτόχρονα, σχετίζεται, ως έναν βαθμό τουλάχιστον, και με τη θέση του συγγραφέα ότι δηλαδή σε ορισμένες ελληνικές κινηματογραφικές ταινίες αποτυπώνεται η κρίση της ελληνικής οικογένειας ως μικρογραφίας της παθολογίας της σύγχρονης εποχής και της ελληνικής κοινωνίας. Με την ελλειπτικότητα και την ονοματοποίηση έχουν αφαιρεθεί στοιχεία από τον τίτλο (κινηματογράφος, ελληνική κοινωνική παθολογία), αλλά από την άλλη τονίζεται τόσο η κρίση που διέρχεται η οικογένεια όσο και οι επιπτώσεις της.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

- Κείμενο 1, 1^η παράγραφος: «Η οικογένεια [...] που φρόντισε κατά προτεραιότητα την εκπαίδευση των παιδιών της, την υγεία τους, ακόμη και τα στραβά τους δοντάκια». Η φράση «ακόμη και τα στραβά τους δοντάκια» είναι ειρωνική. Μέσω της ειρωνείας αυτής ο συγγραφέας αναδεικνύει την άποψή του, ότι η στάση της ελληνικής οικογένειας απέναντι στα παιδιά της είναι παθογενής και βαθιά υποκριτική, καθώς νοιάζεται επιφανειακά για τα προβλήματά τους, ακόμη και για τα πιο ασήμαντα, ενώ στην πραγματικότητα δεν τα αφήνει να αναπτυχθούν ελεύθερα και αυτόνομα, ώστε να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες.
- Κείμενο 2, 1^η παράγραφος: «τα παιδιά μου ήταν και είναι η πρώτη προτεραιότητά μου και ο κύριος λόγος για τον οποίο ζω». Στη συγκεκριμένη περίοδο λόγου οι προτάσεις διατυπώνονται με βεβαιότητα, καθώς τα ρήματα (ήταν, είναι, ζω) βρίσκονται σε έγκλιση

οριστική, που δηλώνει το πραγματικό και το βέβαιο. Επιπλέον, η χρήση παρατατικού και ενεστώτα σε παράταξη («ήταν και είναι») τονίζει τη διάρκεια, τη μονιμότητα της επιλογής του συνεντευξιαζόμενου, ενώ οι επιθετικοί προσδιορισμοί («πρώτη» και «κύριος») αναδεικνύουν τον κυρίαρχο ρόλο που έχει αυτή η επιλογή στη ζωή του. Όλα αυτά τα γλωσσικά στοιχεία καθιστούν ολοφάνερη τη βεβαιότητα με την οποία ο Αντρέα Μποτσέλι διατυπώνει το μήνυμά του, ότι τα παιδιά του έχουν πρωτεύοντα ρόλο στη ζωή του. Με αυτόν τον τρόπο υπηρετεί την πρόθεσή του, να τονίσει δηλαδή ότι παρά τη σπουδαία σταδιοδρομία του στο τραγούδι δεν παραμέλησε ποτέ την οικογένειά του. [Ο μαθητής/η μαθήτρια μπορεί να εντοπίσει οποιαδήποτε άλλη πρόταση που διατυπώνεται με βεβαιότητα]

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

α. «Η οικογένεια που διαδραμάτισε βασικό ρόλο στη μετάβαση από την αγροτική κοινωνία στην αστική κοινωνία στην Ελλάδα, που μερίμνησε κατά προτεραιότητα για την εκπαίδευση των παιδιών της, την υγεία τους, ακόμη και τα στραβά τους δοντάκια, που είχε υιοθετήσει όλες τις παιδαγωγικές θεωρίες αντιαυταρχισμού, [...], αυτή η υπερπροστατευτική μειλίχια οικογένεια θεωρούνταν πλέον από τον ελληνικό κινηματογράφο ότι αποτυπώνει όλες τις αντιφάσεις και τα άγχη αυτής της εποχής, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο θέμα.»

β. «Επέβαλα ένα μέγιστο χρονικό όριο απουσίας για τις συναυλίες μου. Έχω επίσης το προνόμιο να έχω δίπλα μου τη σύζυγό μου, η οποία είναι και η μάνατζέρ μου. Και έχω πια και δύο παιδιά με τα οποία μπορώ να μοιράζομαι τη σκηνή». Στις τρεις τελευταίες περιόδους της τρίτης παραγράφου του Κειμένου 2 ο λόγος είναι μικροπερίοδος. Ο συνεντευξιαζόμενος επιλέγει αυτόν τον τρόπο σύνδεσης των νοημάτων, α) για να προσδώσει ταχύ ρυθμό στον λόγο του και β) για να γίνει ευκολότερα αντιληπτό το μήνυμά του (οι συναυλίες δεν του στέρησαν την παρουσία των αγαπημένων του προσώπων).

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

- Το μαστούνι συμβολίζει για τον παππού του αφηγητή όλα εκείνα τα εφόδια και τα γνωρίσματα (γνώσεις, συναισθήματα, στοιχεία του χαρακτήρα), που στηρίζουν τον κάθε άνθρωπο στη ζωή, ώστε να αναπτυχθεί αυτόνομα, να διαμορφώσει ελεύθερα την προσωπικότητά του, να γνωρίσει τον εαυτό του και τον κόσμο («γι' αυτό και μπορεί να σεργιανάει ... πράγματα και θάματα») και να πραγματοποιήσει τα όνειρά του, απολαμβάνοντας τη ζωή («Εσύ να γίνεις ... ν' ακούς και να μαθαίνεις»), με σκοπό να βοηθήσει όσους έχουν ανάγκη και να απελευθερώσει τους συνανθρώπους του κι όχι να

γίνει υποχείριό τους («Μην αφήσεις να σε κάνουν καρέκλα ... δεν τους στηρίζουν τα ποδάρια τους»).

- Είναι χαρακτηριστικό ότι το μαστούνι προσωποποιείται, αποκτά ανθρώπινη υπόσταση και ο παππούς προτρέπει-παραινεί τον εγγονό του, σε β ενικό πρόσωπο και με προτρεπτικές υποτακτικές («να γίνεις», «να γκιζεράς»), να αποκτήσει όλα τα χαρακτηριστικά του μαστουνιού, ώστε να γίνει ελεύθερος, συμπονετικός άνθρωπος. Στο προσωποποιημένο μαστούνι αντιπαραβάλλονται δύο άλλα χρηστικά αντικείμενα, η καρέκλα και το τραπέζι, σύμβολα της υποτέλειας και της υποταγής που καθιστούν τον άνθρωπο αντικείμενο στυγνής εκμετάλλευσης, με σκοπό να αποτραπεί αυτή τη φορά ο εγγονός-αφηγητής, πάλι σε β ενικό πρόσωπο και με αποτρεπτική υποτακτική («μην αφήσεις»), από τον αντίστοιχο ανελεύθερο τρόπο ζωής.
- *Ο μαθητής/η μαθήτρια διατυπώνει ελεύθερα τη συμφωνία ή τη διαφωνία του, ανάλογα με τον παραστατικό του/της κύκλο και τις προσλαμβάνουσες που έχει. Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/μαθήτριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί με στοιχεία/χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.*